

Euroopa Kohus jättis rahuldamata Ungari hagi parlamendi resolutsiooni peale, millega käivitati menetlus järeldamiseks, et esineb ilmne oht, et liikmesriik rikub oluliselt liidu aluseks olevaid väärtusi

Resolutsiooni vastuvõtmisel antud hääle lugemisel jättis parlament erapooletud õigustatult arvesse võtmata

Euroopa Parlament võttis 12. septembril 2018 vastu resolutsiooni¹ ettepaneku kohta, millega kutsutakse Euroopa Liidu Nõukogu üles järeldama ELL artikli 7 lõike 1² alusel ilmset ohtu, et Ungari rikub oluliselt liidu aluseks olevaid ühiseid väärtusi. Selle resolutsiooniga käivitati ELL artiklis 7 ette nähtud menetlus, mille tulemusel võidakse peatada teatavad õigused, mis tulenevad liikmesriigi kuulumisest liitu.

Vastavalt ELTL artikli 354 neljandale lõigule, millega on kehtestatud hääletamise kord ELL artikli 7 kohaldamisel, nõudis parlamendi poolt kõnealuse resolutsiooni vastuvõtmine antud hääle kahekolmandikulist enamust, mis esindab tema liikmete enamust. Kohaldades oma kodukorda, milles on ette nähtud, et teksti vastuvõtmiseks või tagasilükkamiseks võetakse arvesse ainult poolt- ja vastuhääli, välja arvatud juhul, kui aluslepingute kohaselt on vajalik spetsiifiline enamus,³ võttis parlament resolutsiooni suhtes antud hääle lugemisel arvesse ainult oma liikmete poolt- ja vastuhääli ja jättis erapooletud arvesse võtmata.⁴

Asudes seisukohale, et antud hääle lugemisel oleks parlament pidanud erapooletuid arvesse võtma, esitas Ungari ELTL artikli 263 alusel hagi selle resolutsiooni tühistamise nõudes.

Euroopa Kohtu suurkoda **jättis hagi rahuldamata**. Kohus leidis esiteks, et vaidlustatud resolutsiooni võib ELTL artikli 263 alusel kohtulikult kontrollida. Teiseks leidis ta, et **parlamendiliikmete erapooletuks jäämist ei saa arvesse võtta selle kindlakstegemisel, kas on saavutatud antud hääle kahekolmandikuline enamus**, mis on ette nähtud ELTL artiklis 354.

Euroopa Kohtu hinnang

Esimesena võttis Euroopa Kohus esmalt seisukoha oma pädevuse suhtes kõnealust hagi lahendada ja seejärel hagi vastuvõetavuse suhtes.

Kõigepealt tõdes kohus, et ELTL artikkel 269, milles on ette nähtud piiratud võimalus esitada tühistamishagi aktide peale, mille Euroopa Ülemkogu või nõukogu on vastu võtnud ELL artiklis 7 sätestatud menetluses, ei välista Euroopa Kohtu pädevust kõnealust hagi lahendada. Nimelt, seades sellele kaebeõigusele rangemad tingimused kui need, mis on kehtestatud ELTL artikliga 263, sisaldab ELTL artikkel 269 piirangut Euroopa Liidu Kohtu üldisele pädevusele

¹ Resolutsioon (2017/2131(INL)) (ELT 2019, C 433, lk 66).

² ELL artikli 7 lõikes 1 on sätestatud: „Nõukogu võib ühe kolmandiku liikmesriikide, Euroopa Parlamendi või Euroopa Komisjoni põhjendatud ettepaneku alusel ja pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist oma liikmete neljaviikendikulise häälteenamusega järeldada ilmset ohtu, et mõni liikmesriik rikub oluliselt artiklis 2 osutatud väärtusi. Enne sellise järelduse tegemist kuulab nõukogu kõnealuse liikmesriigi ära ja võib sama korra kohaselt otsustades anda talle soovitusi. Nõukogu kontrollib korrapäraselt, kas sellise järelduse tegemisel aluseks olnud põhjused kehtivad endiselt.“

³ Parlamendi kodukorra artikli 178 lõige 3.

⁴ Resolutsioonile andsid poolthääle 448 parlamendiliiget ja vastu olid 197 parlamendiliiget ning erapooletuid oli 48.

kontrollida liidu institutsioonide aktide seaduslikkust, mistõttu tuleb viimati nimetatud artiklit tõlgendada kitsalt. Lisaks ei ole ELL artikli 7 lõike 1 alusel vastu võetud parlamendi resolutsioone ELL artiklis 269 mainitud. Seega ei kavatsenud aluslepingute vastuvõtjad jätta sellist akti nagu vaidlustatud resolutsioon väljapoole üldist pädevust, mis on Euroopa Liidu Kohtule ELTL artikliga 263 antud. Selline tõlgendus aitab järgida põhimõtet, mille kohaselt Euroopa Liit on õigusel rajanev liit, mis on kehtestanud täieliku õiguskaitsevahendite ja menetluste süsteemi, millega on Euroopa Liidu Kohtule antud õigus kontrollida liidu institutsioonide aktide seaduslikkust.

Seejärel asus Euroopa Kohus seisukohale, et vaidlustatud resolutsioon on vaidlustatav akt. Nimelt tekitab see siduvaid õiguslikke tagajärgi alates selle vastuvõtmisest, kuna niikaua, kui nõukogu ei ole võtnud seisukohta selle edasise käigu kohta, on resolutsiooni vahetu tagajärg see, et kaotatakse liikmesriikidel lasuv keeld võtta arvesse või tunnistada vastuvõetavaks Ungari kodaniku varjupaigataotlus.⁵

Lisaks ei ole vaidlustatud resolutsioon vaheakt, mille seaduslikkust saab vaidlustada üksnes kohtuvaidluses, mis puudutab lõppakti, mille koostamise üht etappi vaheakt endast kujutab. Nimelt, esiteks ei väljendanud parlament resolutsiooni vastu võttes esialgset seisukohta, kuigi nõukogu hilisema järelduse tegemiseks ilmse ohu kohta, et liikmesriik rikub oluliselt liidu väärtusi, on vaja veel parlamendi eelnevat nõusolekut. Teiseks tekitab kõnealune resolutsioon iseseisvaid õiguslikke tagajärgi, kuna isegi kui asjaomane liikmesriik võib viidata resolutsiooni õigusvastasusele, et põhjendada oma võimalikku tühistamishagi nõukogu hilisema järelduse peale, ei võimaldaks sellise hagi võimalik edu mingil juhul kõrvaldada kõiki selle resolutsiooni siduvaid õiguslikke tagajärgi.

Euroopa Kohus rõhutas siiski, et ELTL artiklis 269 ette nähtud teatud eritingimused, mille täitmisest on seatud sõltuvusse tühistamishagi esitamine nõukogu järelduse peale, mis võidakse teha parlamendi sellise põhjendatud ettepaneku tulemusel, nagu seda on vaidlustatud resolutsioon, peavad kehtima ka tühistamishagi suhtes, mis on ELTL artikli 263 alusel niisuguse põhjendatud ettepaneku peale esitatud, kuna vastasel juhul võetaks ELTL artikli 269 selle soovitatav toime. Seega saab tühistamishagi esitada üksnes põhjendatud ettepaneku adressaadiks olev liikmesriik ja sellise hagi põhjendamiseks esitatud tühistamisväidete aluseks saab olla üksnes ELL artiklis 7 sätestatud menetlusnormide rikkumine.

Teisena, lahendades kohtuasja sisuliselt, märkis Euroopa Kohus, et ELTL artikli 354 neljandas lõigus sisalduvat mõistet „antud hääled“ ei ole aluslepingutes määratletud ja et seda liidu õiguse autonoomset mõistet tuleb tõlgendada vastavalt selle tavapärasele tähendusele tavakeeles. Kõnealune mõiste selle tavapärase tähenduses hõlmab aga üksnes poolt- või vastuhääle andmist konkreetsele ettepanekule, samas kui erapooletuks jäämist, mida tuleb mõista kui seisukoha võtmisest keeldumist, ei saa seda samastada „antud häälega“. Järelikult **tuleb** ELTL artikli 354 neljandas lõigus sätestatud **reeglit, millega on kehtestatud hääletamine antud hääle enamusega, tõlgendada nii, et see välistab erapooletute arvessevõtmise.**

Samas, olles märkinud, et ELTL artikli 354 neljas lõik sisaldab kahte hääleteenamuse nõuet, nimelt et aktid, mille parlament võtab vastu ELL artikli 7 lõike 1 alusel, peavad saama esiteks antud häälest kahe kolmandiku jagu poolthääli ja teiseks parlamendiliikmete enamuse poolthääled, tõdes Euroopa Kohus, et igal juhul võetakse erapooletuid arvesse selle kontrollimisel, et poolthääled esindavad parlamendi liikmete enamust.

Lõpuks asus Euroopa Kohus seisukohale, et ELTL artikli 354 tähenduses antud hääle hulga erapooletute väljajätmine ei ole vastuolus ei demokraatia põhimõttega ega võrdse kohtlemise põhimõttega, arvestades eelkõige, et parlamendiliikmed, kes jäid hääletamisel erapooletuks, tegutsesid teadlikult, kuna neid oli enne teavitatud, et erapooletuid ei võeta antud hääle hulgas arvesse.

---

⁵ Vastavalt protokollile (nr 24) Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikele varjupaiga andmise kohta (ELT 2010, C 83, lk 305) ainsa artikli punktile b.

MÄRKUS: Tühistamishagiga taotletakse liidu õigusega vastuolus olevate liidu institutsioonide õigusaktide tühistamist. Teatud tingimustel võivad liikmesriigid, Euroopa institutsioonid ja eraõiguslikud isikud esitada Euroopa Kohtule või Üldkohtule tühistamishagi. Kui hagi on põhjendatud, tühistatakse õigusakt. Asjassepuutuv institutsioon peab täitma õiguslünka, mis õigusakti tühistamisega võib tekkida.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)“i kaudu ☎ (+32) 2 2964106